

NEWSLETTER/BULLETIN

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE
ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

ASSOCIATION CANADIENNE POUR
L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES

August 2023

ISSN 2290-7300

août 2023

Editorial

Mary Eggermont-Molenaar

Terug van een paar weken weggeweest; de CAANS-jaarvergadering in Toronto bezocht en met keynoot speaker dr. Willem van der Molen en echtgenoot Jos daar de haven bekeken en het uitzicht dat de schippers op de stad hebben. Consul-generaal Harman Idema bood CAANS een receptie aan, die uitmondde in een zeer gezellig en informatief samenzijn.

Harman Idema

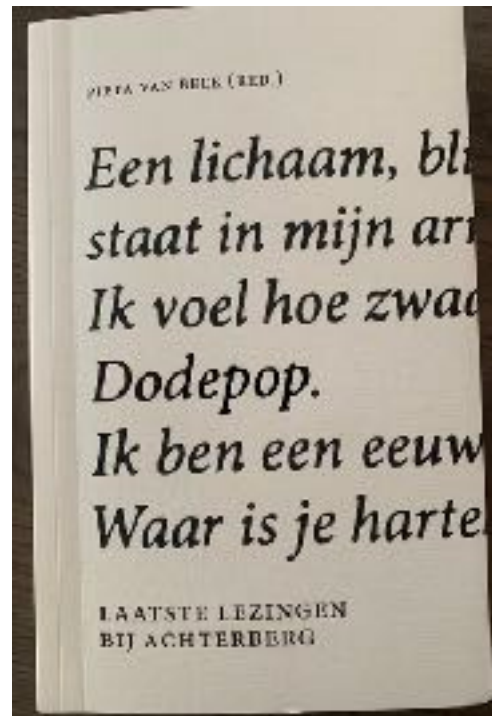
Grote Kerk, Groede

Daarna bezoeken aan Amsterdam (langere treinen, overvolle perrons, help, het station wordt te klein), Bleskensgraaf (waar Elly Ameling ons vertelde dat ze geen zanger is, wel zangeres, dat vrouwen via taal de wereld worden uitgeschreven), Breskens (waar het strandtoerisme gouden jaren beleeft), Den Haag (een afspraak maken voor een nieuw paspoort, kan maanden duren), Groede, waar net als overal een forse kerk na de reformatie door protestanten en

daarna door een stichting "in gebruik" is genomen.

Katwijk (over zee kon je de rook van de bosbranden in Quebec zien), Hellevoetsluis (droogdokken bezoeken die Napoleon daar liet aanleggen kan ik iedereen aanraden), Hoorn (het Westfries Museum renoveert, gaat verschillende perspectieven bieden op Hoorns glorieuze verleden), Hulst (waar zoals overal te kort is aan pizza-bezorgers), Leiden (waar fietsers absolute heilige koeien zijn, waar een zeemansliederen-festival werd gehouden, en waar Pieta van Beek me een boek gaf met de laatste Gerrit Achterberg-lezingen. Ja. Achterberg was de dichter die zijn hospita vermoordde).¹

Nijkerk (de aloude tabakscultuur herleeft in de vorm van sigarenmakenlessen), Oegstgeest (in Oud Poelgeest waren alle tafels al gereserveerd), Rockanje heet nu, met Voorne, Voorne aan Zee waar Korrie Korevaart een frisse wind laat waaien), Voorschoten (waar ik met zeventien meisjes de zestigjarige verjaardag van ons M.M.S.'diploma vierde.

Editorial • Mary Eggermont-Molenaar	1
In dit nummer	
History's first drafts • Pinon & Raughley	4
Abstracts CAANS Conferentie 2023	7
News from the Chapters	
Montreal • Ottawa	14
Membership renewal • Peter Tijssen	16

Wij bestaan nog, de M.M.S. sinds 1972 niet meer, kortom het was een genoegen om Nederland weer eens te zien en te horen, afgezien dan van de vele sigarettenpeuken op straat. Roken is weer in, capriboeken zijn uit en asielzoekers zouden als baan- en huiszoekers moeten worden aangeduid.

¹ <https://neerlandistiek.nl/2022/06/rust-zacht-achterberggenootschap/>

CAANS-leden of -sprekers in het nieuws

Afgelopen donderdag 29 juni vond een receptie plaats in het Fritz Community Center om **Peter Lowensteyn** te bedanken voor zijn bijdragen gedurende vele tientallen jaren aan talrijke initiatieven van CAANS in Montreal.

Peter is mede-oprichter van CAANS-Montreal (1980) en sinds 2009 webmaster en associate newsletter editor. Samenwerking met hem was en is altijd erg plezierig, en leerzaam, oudleraar als hij is!

Verder in dit nummer een artikel dat Ton Broos, wel bekend vanwege zijn geanimeerde aanwezigheid op CAANS-conferenties voor het Covid-tijdperk, ons stuurde over pamfletten, het vehicle van "influencers" uit de tijd van koningin Elisabeth I (1559) en de gebroeders De Wit (1672).

Dit wordt gevolgd door een via via verzoek van Fenix, het nieuwe emigratiemuseum in Rotterdam; door samenvattingen van de lezingen die tijdens de CAANS-conferentie hebben plaats gevonden en 'news from the chapters'.

Op 14 juli werd *Wonderbaarlijke levens, patronen in heiligenlevens* van Ludo Jongen (2002 – waar blijft de tijd) gepubliceerd. Deze verhalen, “vaak literaire meesterwerkjes, gaan niet om de historische, maar om de morele waarheid”, zie verder: <https://neerlandistiek.nl/2023/07/verschenen-ludo-jongen-wonderbaarlijke-levens/>

Ludo Jongen

IN DIT NUMMER

History's first drafts

By Alan Piñon & Lynne Raughley

An intricate, four-panel print in a Dutch pamphlet published in 1672 portrays the gruesome deaths of Johan de Witt and his brother, Cornelis. Johan was the leader of the Dutch Republic during what is known today as the Dutch Golden Era. Blamed for a serious military defeat by their political opposition, the brothers were shot dead, then torn to pieces and cannibalized by an angry mob.

Another Dutch pamphlet, this one from 1599, features an intricate portrait of Queen Elizabeth I of England, dressed in an overflowing gown cinched tight at the waist, with ornate sleeves and a large neck ruff. The pamphlet details the treaty between England and the United Provinces of the Netherlands — the Treaty of Nonsuch — which pledged English aid to the breakaway provinces in their fight against Spain.

These Dutch historical pamphlets, often called tracts, were key transmitters of political and religious discourse among and across communities in the region from the 16th to 19th centuries. They were ephemera — produced in large numbers, meant to be read and passed along and eventually discarded. Their aim was to influence opinion or inform people about current events in a time long before social media.

The library is home to nearly 4,300 of these Dutch tracts, which range from a few to dozens of pages long, and often feature woodcut and copperplate prints engraved by important artists of the day: portraits, satirical vignettes, and maps, and even images of deaths by mob.

The value in such a collection is vastly expanded via a complete catalog. Karla Van-

dersypen spent 11 years as a volunteer, after retiring from the library, creating an online record describing each item in the collection. She finished the work in 2008, and probably knows the collection better than anyone.

The pamphlets capture key aspects of tumultuous times in the region, Vandersypen says. They also offer insights into how this early form of mass communication was used for propaganda purposes.

A 4-panel print in a 1672 Dutch pamphlet depicts mob violence against Dutch leaders.

“Some historians of the Dutch pamphlets draw attention not only to their timeliness and propagandist approach, but also to the relative simplicity of their language, which made them accessible to a broad reading public,” Vandersypen said. “The language of the vast majority of these pieces was Dutch, not Latin, which points to their intended audience.” Latin was the language of the educated elite, while Dutch was the language of ordinary people. The pamphlets were also priced so that craftsmen and merchants could afford to buy them.

Now, Ton Broos, professor emeritus of Dutch language and literature, is funding a project to digitize the pamphlets and make them searchable and readable online in the HathiTrust Digital Library. As part of the project, the pamphlets will be disbound (they're currently bound into volumes containing 25-30 pamphlets each) and re-housed as individual items.

Broos thinks the collection will be useful to historians, linguists, historical city planners, economists, doctors, literary historians, book historians, and others.

After all, the Low Countries (the Netherlands, Belgium, and Luxembourg) in the 17th century were known as “the bookshop of the world,” Broos said. And these pamphlets — the products of a then-new technology, the printing press — were mass communication that chronicled and often drove the era's many disruptions to civic and religious life.

“It is not very difficult to find in these pamphlets and tracts points of contact with the world today and the many problems and questions that are of interest to researchers and students,” he said, mentioning, among other things, propaganda, ideology, censorship, and the separation of church and state. The pamphlets, like so much primary source material, demand, and will reward, painstaking and detailed study. By helping to digitize the collection, Broos hopes to extend the opportunity for this kind of study to interested researchers everywhere.

Karla Vandersypen (left) and Ton Broos examine a Dutch pamphlet.

University of Michigan Library: <https://lib.umich.edu/about-us/news/historys-first-drafts>

VERZOEK van FENIX, het nieuwe emigratiemuseum in Rotterdam

Jennifer Sutherland, Vice-President, Communications and Partnerships van het Canadian Museum of Immigration at Pier 21 verzocht me onderstaand verzoek door te geven :

Staff from the FENIX, a new emigration Museum in Rotterdam are interested in collecting luggage Dutch immigrants brought with them when they came to Canada. The Canadian Museum of Immigration at Pier 21 is reaching out across the community to help spread the word. Please note they are not limiting their search to luggage that came through Pier 21.

Pier-to-Pier Trunk Tour Call for suitcases that journeyed from Holland to the US!

Abstracts van de CAANS Conferentie die op 27 en 28 mei 2023 werd gehouden

Willem van der Molen

Er wordt in Nederland tegenwoordig zeer veel aandacht besteed aan de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd (1945-1950). Er zijn tentoonstellingen in allerlei steden, er verschijnt het ene boek na het andere. Bijvoorbeeld *Revolusi* van David Van Reybrouck, om één uit onafzienbaar veel te noemen. Het bijzondere van dat boek is dat de schrijver de Indonesiërs uit die tijd aan het woord laat komen. Een boek dat het over een andere boeg gooit, is *De wraak van Diponegoro* van Martin van Bossenbroek. Dat beschrijft het begin en het einde van de Nederlandse koloniale tijd, begin negentiende eeuw en 1945-1950, aan de hand van de confrontatie

tussen de vier hoofdrolspelers (Diponegoro en De Kock, Soekarno en Van Mook).

De – uiteindelijk gewelddadige – roep om onafhankelijkheid van Indonesische zijde kwam voor de meeste Nederlanders als een verrassing. Niet dat het besef ontbrak van een groeiend nationalisme, vanaf circa 1900; dat wist men heus wel. Maar de algemene opvatting was toch dat de Indonesiërs nog niet toe waren aan onafhankelijkheid en ook graag onder Nederlandse leiding eerst nog verder in die richting wilden groeien. Zie over deze verrassing ook de hoofdstukken in *De Jongs standaardwerk over Nederland in de Tweede Wereldoorlog*.

Dat de onafhankelijkheid naar het leek plotseling afgedwongen werd en eigenlijk een uiting van ondankbaarheid was, heeft veel te maken met onbekendheid met wat er onder de Javanen en Soendanezen en Maleiers en al die andere volken leefde (De Jong heeft daar ook iets over te zeggen). Er zijn in de vroege twintigste en ook in de hele negentiende eeuw stemmen te beluisteren die zich verzetten tegen de Nederlandse aanspraken. Niet op zijn Multatuli's tegen misstanden maar fundamenteler, tegen de overheersing.

In deze lezing komt zo'n Indonesische (in dit geval Javaanse) stem aan de orde uit 1817, het jaar waarin de Britten Java 'teruggaven' aan de Nederlanders. De betrokken tekst is niet een pamflet of een krantenartikel – zulke dingen bestonden er nog niet in Nederlands-Indië, al helemaal niet voor de bevolking zelf. De kritiek is gegoten in de vorm van een literaire tekst waarin het probleem aan de orde gesteld wordt. In de vorm van een allegorie want om dat openlijk te doen was uitgesloten. De Nederlanders worden hier opgevoerd als Makassaren, die Java in hun macht willen krijgen. Het is, afgezien van de serieuze boodschap van het verhaal, vermakelijk om te zien hoe de auteur de Nederlanders beschrijft, in de vermomming van Makassaren maar zeer herkenbaar.²

² Zie ook: <https://neerlandistiek.nl/2023/05/24-mei-2023-lezing-nederlanders-door-de-ogen-van-javanen/>

Winibert Segers

Films, foto's, reisverslagen, romans, stripverhalen ... hebben een invloed op de beeldvorming van een land. Ook liederen kunnen een beeldvormende werking hebben. Dat zal ik illustreren aan de hand van twee liederen over Congo: Congo Ontwaakt – Congo Lamuka (2012) en Kinderen van Congo (2022).

Congo Ontwaakt – Congo Lamuka is een tweetalig lied. Het wordt afwisselend in het Lingala en het Nederlands gezongen. Het lied is een aanklacht tegen het bloedige geweld in Congo. Ook Kinderen van Congo is een tweetalig lied. De luisteraar van het lied zal Nederlands en Swahili horen. Het thema van Kinderen van Congo is de spanning tussen Congo en de westerse wereld. Heel wat producten die in het Westen worden gebruikt, bevatten grondstoffen die uit Congo komen. Om die grondstoffen te delven worden vaak Congolese kinderen ingezet.

Congo Ontwaakt – Congo Lamuka en Kinderen van Congo verwijzen naar de problemen waarmee het hedendaagse Congo kampt, problemen die ook in de Nederlandse en Vlaamse media vaak aan bod komen. De twee liederen beperken zich niet tot het vaststellen van de problemen, ze zijn ook een oproep om verantwoordelijkheid te nemen.

In de lezing Twee liederen over Congo zal ik ingaan op de tweetaligheid van de liederen. De meeste luisteraars zullen de liederen niet volledig begrijpen omdat ze een van de talen niet kennen. Niet alleen de passages in de liederen die de luisteraars verstaan maar ook de passages die ze niet verstaan, zijn beeldvormend. Die passages geven een beeld van het ritme en de klankrijkdom van het Lingala en het Swahili.

Verwijzingen

De Roovere, E. (2022). Kinderen van Congo. Op Maisha [EP]. Prova Records.
Malage de Lugendo & De Laat, H. (2012). Congo Ontwaakt – Congo Lamuka.

Judith Sinanga-Ohlmann

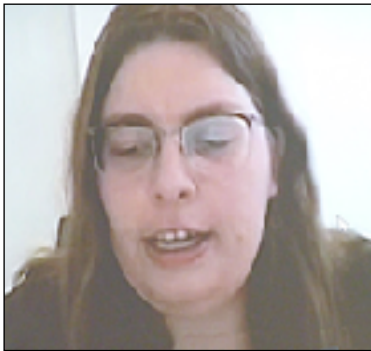

La communication que je propose est fondée sur un chapitre d'un livre que j'ai publié en 2020 et qui s'intitule *Exil et Errance dans les littératures francophones : miroir du quotidien ?* (Éditions Amalthée, 2020). Le chapitre en question : « Le totem des Baranda : fragments des conflits interethniques Hutu et Tutsi du Burundi et du Rwanda » est une étude du roman *Le totem des Baranda* de Melchior Mbonimpa ; un auteur franco-canadien d'origine burundaise. Dans cette œuvre de fiction mais à teneur historique, les lecteurs sont embarqués dans un récit

chronologique de ceux que l'auteur appelle les descendants de Karanda. Au fur et à mesure que l'on avance dans la lecture de ce roman, on découvre comment d'une

génération à une autre les agriculteurs (Hutu) et les pasteurs (Tutsi) cohabitaient avant la colonisation, puis pendant la colonisation et finalement après l'indépendance du Burundi et du Rwanda. Quoique chacune de ces périodes mérite toute l'attention des lecteurs, c'est principalement le portrait que le roman de Mbonimpa peint de l'époque coloniale et comment celle-ci aurait influencé ce qui arrive dans lesdits pays depuis leurs indépendances, qui m'a principalement retenue dans le chapitre cité ci-dessus. C'est donc de ces deux périodes historiques dont je discuterai dans cette communication en essayant de montrer comment cette fiction invite les lecteurs à s'interroger sur des faits qu'elle relate et à se demander si fiction et réalité ne coïncident pas dans *Le totem des Baranda*.

Marie Vierin

Au cours des deux dernières décennies, notamment depuis l'entrée en vigueur de la loi autorisant le mariage et l'adoption pour les personnes de même genre (2001), les Pays-Bas ont acquis une renommée internationale en tant que nation engagée dans la défense des droits des minorités sexuelles. Si cette image progressiste est aujourd'hui profondément revendiquée par des villes comme Amsterdam, Rotterdam ou Utrecht, il est intéressant de constater qu'il s'agit pourtant d'un phénomène relativement récent, auquel le pays ne semblait pas nécessairement prédisposé.

En effet, dans la première moitié du vingtième siècle, un climat social plus conservateur restreint la culture *queer* néerlandaise à des manifestations discrètes, qui contrastent avec l'effervescence de centres tels que Paris et Berlin. Cette situation se reflète dans la production littéraire, particulièrement en ce qui concerne l'homosexualité féminine : ainsi, on situera les débuts (timides) d'une « littérature lesbienne » néerlandaise dans les années 1920, soit plus d'une vingtaine d'années après la France. Aujourd'hui, des autrices pionnières comme Josine Reuling, A.H. Nijhoff, Edith Werkendam ou encore Dola de Jong font l'objet d'une redécouverte dans le domaine des *queer studies*, permettant par conséquent de réinterroger l'expression d'un passé culturel lesbien, ainsi que la place des Pays-Bas au sein d'une histoire *queer* globale.

Cette communication portera sur la représentation des relations intimes entre femmes dans l'œuvre d'Edith Werkendam, en particulier dans le roman *De goddelijke zonde* (1928), une des premières fictions néerlandaises à adopter un regard non-pathologisant sur l'homosexualité féminine. Une attention spécifique sera accordée à l'articulation culturelle et artistique du désir lesbien, ainsi qu'à la manière dont le roman s'intègre dans la production d'une littérature européenne non-hétéronormative au début du vingtième siècle.

Korrie Korevaart

In de Grote Kerk van Weesp (Noord-Holland) bevindt zich een wonderlijk, houten apparaat. Er staat in cijfers een jaartal op: 1662. Wat het is en waartoe het dient, is de argeloze bezoeker van de kerk niet meteen duidelijk. Zelfs deskundigen kunnen niet zomaar antwoord geven op de vraag hoe het precies heeft

gewerkt. Het is een zgn. zerkenlichter: een hulpmiddel dat vroeger in de kerk gebruikt is om de stenen zerken van de graven op te lichten als er iemand begraven moest worden. Tot 1829 werd er in de kerken in Nederland begraven, dus er moeten er veel meer geweest zijn, maar dit lijkt de enige die er twee eeuwen later nog is. Korrie Korevaart gaat in haar presentatie nader in op dit voorwerp, als een bijzonder onderdeel van de Nederlandse cultuurgeschiedenis. In haar speurtocht naar de werking van het apparaat kwam ze ook nog een kleine aanvulling op het Woordenboek der Nederlandse Taal op het spoor.

Eric Mielants

We launched a survey in Fall 2022 to study the culture, self-identification, and the desire of immigrants to pass on their native tongue to the 2nd generation. We focus on immigrants who moved to North America as adults (or as children) and who have (or had) at least one parent who had Dutch as their native tongue. In this presentation, we analyze the 600 responses from Dutch speaking immigrants after 1990 as an interesting case study of 'elite migration' of expats and long-term permanent residents, which is less frequent a focus of international migration studies. We will present our preliminary research findings about this select group of European immigrants who because of their high educational level may use recent technological innovations to pass on elements of their culture and language more regularly than immigrants during the 19th or most of 20th century. In addition, we look at political preferences and existing differences between Dutch speaking immigrants from the Netherlands and Belgium.

Jac Geurts

Zijn de Nederlanders de 'uitvinders' van de Apartheid in Zuid-Afrika?

Deze vraag wordt tegenwoordig steeds meer bevestigend beantwoord. Apartheid is immers een Nederlands woord, het huidige Afrikaans lijkt op het Nederlands en in 1652 nam de Nederlander Jan van Riebeeck het eerste stukje land bij Kaap de Goede Hoop voor de VOC in bezit. Het begin van rassenscheiding, slavernij en onderdrukking van de oorspronkelijke bewoners (Koisian). De Kaapse kolonisten verwierpen geleidelijk steeds meer land van de Koisan, noordelijk van Kaapstad. Om aan het tirannieke beleid van de VOC te ontsnappen, trokken zij verder en verder weg en vestigden in 1795 de

eerste onafhankelijke boeren Republieken, waar rassenscheiding, discriminatie en onderdrukking normaal was.

Na annexatie door de Engelsen in 1806, veranderde er veel. De Britten brachten moderne ideeën over bestuur, economie en religie met zich mee. Zij voerden vrije arbeid in, wat leidde tot enige vrijheid van slaven en Koisan, terwijl de macht van de Boeren, afstammelingen van de eerste kolonisten, werd beperkt. Dit resulteerde in een massale

migratie - de Grote Trek - en buiten de toenmalige grenzen van de Britse Kaapkolonie stichtten zij de vrije republieken Oranje-Vrijstaat, Transvaal en Natalia, waar rassenscheiding en onderdrukking bleef bestaan. In deze jaren kwam de term Afrikaner in zwang voor de afstammelingen van de Nederlandse kolonisten, die voornamelijk Afrikaans spraken, een dochtertaal en variant van het Nederlands uit de zeventiende en achttiende eeuw.

De ontdekking van goud en diamanten in de jaren zestig van de 19e eeuw betekende het einde van deze vrije staten. Na twee oorlogen werden de Boeren/Afrikaners verslagen. De Britten vreesden echter hun wraak en in samenspraak werd een nieuwe grondwet aangenomen, die de zwarte bevolking van alle politieke en economische invloed beroofde. De Boeren bleven echter binnen deze Unie van Zuid-Afrika een gesloten, zeer religieuze en conservatieve gemeenschap, die zichzelf zag als het uitverkoren volk van God. Zuid-Afrika moest 'zuiver' blijven. De Afrikaners wilden hun vroegere superieure positie heroveren en een nieuw Kanaän vestigen, waarin kleurlingen en zwarte bevolking als inferieure mensen het vuile werk voor de 'witten' moesten opknappen. In 1948 behaalden de Boeren verrassend de politieke overwinning en de Nationale Party zou 46 jaar aan de macht blijven. Apartheid werd nu definitief van staatswege ingevoerd op basis van ras en cultuur.

Verzet werd keihard onderdrukt en kleurlingen en zwarte bevolking weggestopt in stedelijke getto's (Soweto) en zogenaamde thuislanden (Bantustans). Hierbij speelde de in Amsterdam geboren Hendrik Verwoerd, de 'architect' van de Apartheid, en de Nederlandse dominee Abraham Kuyper, de ideologische vader van de calvinistische leer van 'soevereiniteit in eigen kring', een grote rol. Pas onder druk van de buitenwereld, moesten de Afrikaners hun macht opgeven en werd Nelson Mandela in 1994 de eerst zwarte president.

Vanaf het begin tot het einde hebben de Nederlanders en hun afstammelingen een grote rol in de politieke, economische en sociale geschiedenis van Zuid-Afrika gespeeld. Geen wonder dat zij door velen als de uitvinders van de Apartheid worden gezien. Maar is dit zo? In deze lezing wil ik vraagtekens bij die schuldvraag zetten, waarbij een nieuwe ontwikkeling in de geschiedwetenschap, het presentisme, een belangrijke rol speelt. Ook de roep om excuses en herstelbetalingen komt daarbij aan de orde.

Michiel Horn

Two Friesian Cousins in the Netherlands East Indies – The subjects are two natives of Leeuwarden, my maternal grandfather Steven Anne Reitsma (1875-1958), mayor of Bandung in the 1920s, and his famous or notorious second cousin Margaretha Zelle, aka Mata Hari (1876-1917), exotic dancer and alleged spy.

Margreet de Rooij-Mohle

In daily spoken interaction, people make plans for the future, near or far. These plans can be a cooperative effort but are introduced by one participant. They may be formulated as an offer, a proposal, or a suggestion, each with its own characteristics. In the field of Conversation Analysis, they have been analysed and differen-

tiated by means of different criteria, such as who is believed to benefit from the future action (benefactive stance: Couper-Kuhlen, 2014; Clayman & Heritage, 2014), who has the right or authority to determine the future action of others (deontic status: Stevanovic & Peräkylä, 2012; Couper-Kuhlen & Thompson, 2022) and who has the knowledge to execute the future action (epistemic status: Heritage, 2012). Using data from the Corpus Gesproken Nederlands (Corpus Spoken Dutch), in particular informal phone conversations, and the method of Conversation Analysis, I examine how participants design offers, proposals and suggestions (action formation) and understand them as such (action ascription), as evidenced especially by recipient responses. Previously, Houtkoop researched the context and response to proposals in Dutch conversations by analyzing the proposal turn of speech and those immediately following (1987; Houtkoop-Steenstra, 1990). I hope to add to that research by also examining the preceding turns, as well as the grammatical and lexical features of the offer, proposal, or suggestion. I will try to determine if and how the wider context and the benefactive stance, deontic status and epistemic status of the participants influences the action formation and ascription. It is my hope that the findings of this research will not only contribute to the general linguistic scholarship but find practical application in language teaching and improved understanding and proficiency by learners of Dutch.

Adrian van den Hoven

This talk is based on Toon Horsten's 2018 book *De Pater en de Filosoof. De avontuurlijke redding van het Husserl archief*.

In the 1930's, the Catholic University of Louvain (KUL) was a very different place from what it is today. It was in fact a bilingual university – and remained so until 1968 – and in this institution French dominated and Neo-Thomism had the upper hand in its Institut Supérieur de Philosophie (Hoger Instituut van Wijsbegeerte). Its proponents were Jacques Maritain and Etienne Gilson and in Canada at such Catholic Canadian institutions as St. Michael's in Toronto and Assumption University in Windsor – which became the University of Windsor in 1964 – they were often invited as guest lecturers.

But, of course, this is not to say that no one was familiar with Husserl. Professor Léon Noël published the first article in French on Husserl in 1910 and this is actually where our story begins because professor Noël urged one of his students the young Franciscan friar Herman Van Breda who was interested in phenomenology to go to Freiburg in Germany to consult Husserl's archives. They both knew that Husserl had died on April 27, 1938, but they were also aware of the fact that his widow had preserved his manuscripts and allowed scholars to consult them.

In August 1938, Van Breda took the train to Freiburg and Malvine Husserl showed him the archives. There were 40,000 manuscripts and an additional 10,000 handwritten transcriptions made by his assistants Edith Stein, Eugen Fink, and Ludwig Landgrebe, and they were all capable of deciphering the Gabelberger stenography which Husserl used in a modified form. Malvine also showed Van Breda Husserl's library which contained some 2,700 volumes.

Since the Husserls were Jewish the Nazis obviously had no interest in his work. After several discussions with Malvine Van Breda proposed that he attempt to bring the manuscripts to Belgium. But how? He first needed permission from professor Léon Noël which he manages to obtain and then he decided to get in touch with the Belgian embassy in Berlin in the hope that they could receive the manuscripts and send them to Belgium. However, he was told that only possessions of Belgian nationals could be transported back to Belgium by means of the diplomatic post. Therefore, he had Malvine sign over the ownership to him and now that he was the legal owner, he took the train to Berlin on September 24, 1938, with three suitcases and upon arrival deposited them for safekeeping at the embassy. At the end of November, they arrived in Louvain and were stored at the university library.

Van Breda then decided that he also should bring Malvine to safety and he also wanted Fink and Langrebe to come to the KUL because they were able to decipher the particular version of Husserl's Gabelberger's shorthand. Fink arrived on March 16, 1939, and he finally persuaded Malvine to move on June 20, 1939, and she was given a room in the old-age home operated by the Augustine nuns in Herent.

On March 28, 1939 the first meeting took place of the *Comité pour la préparation de l'édition des manuscrits d'Edmund Husserl* and this meeting inaugurated the creation of the Husserl Archives KULeuven. Van Breda next move was the purchase of Husserl's library which was completed in April 1940 when the books were stored in the home of Léon Noël.

Christine Brooks

Quelques mois après que le roi des Belges, le roi Philippe, ait accueilli et rencontré la sœur et la famille de Lumumba dans une tentative très publique de réconciliation, Bart de Wever se réjouit de son événement du Nouvel An très fréquenté et crie « Leve Vlaanderen », beaucoup comme de Gaule criait « Vive le Québec libre » il y a tant d'années au Québec. Rapprochement et éloignement de communautés.

La « samenleving » (le « vivre ensemble ») en Belgique a été tenue particulièrement depuis « l'accord de la Saint Michel ». Dans cet article, nous explorons comment l'autonomie régionale et les institutions créées pour la soutenir peuvent expliquer la fracture croissante entre les régions. Il semblerait que ce clivage soit exacerbé par les médias et même exploité par les politiciens. Le phénomène « Quebec bashing », que l'assemblée nationale du Québec a adressé en passant unanimement une résolution qui la condamne, aurait sa contrepartie dans la vie politique et médiatique régionale belge. Ou alors, n'est-ce qu'une expression de belgitude fraternelle, hyperbolique et grossière ?

Comment la représentation de l'autre figure-t-elle dans les projets des régions en Belgique ? Quel est son rôle ? En quoi l'altérité présentée dans les médias régionaux, caricatures politiques et discours de politiciens, viole-t-elle un engagement vers la coopération, la bienveillance, la lutte contre le racisme, la justice et la décolonisation ?

From the Chapters Montreal

Suze Bisschop-Robertson

Op 20 april gaf **Willie Kamstra** ten huize van Pieter Sijpkens een voordracht getiteld: *De Aardappel en de Kunst*. Deze ging over de geschiedenis van de groei van knol tot aardappel en het armoedige bestaan van mensen zoals geschilderd door Vincent van Gogh in zijn "aardappeleeters" en door Suze Bisschop-Robertson en andere schilders.

Op 18 mei hoopte **Wim Quartel** met de aanwezigen de vraag Wat Doet Ons Lachen te beantwoorden met grappen die een greep op ons vatten, een mop die ons omver veegt en leuke voorvallen waarin U best de hoofdrol mag spelen. Voor dit verheven doel werden de

aanwezigen aangemoedigd om hun bijdrage van de meest geestelijke malligheden voor te dragen – maar probeer het wel onder de twee minuten te houden. Quartel leidde de hilariteit in banden en polste na afloop wie het meest het harde lachen wist te ontlokken... Of was het nochtans een 'hard gelach'?

Receptie voor Peter Lowensteyn

Op 29 juni vond een receptie plaats in de Baie d'Urfé Fritz Community Centre om **Peter Lowensteyn** te bedanken voor zijn bijdragen gedurende de vele tientallen jaren aan talrijke initiatieven die van belang waren en nog altijd zijn voor de gemeenschap in Montreal en heel Canada. Peter was onder meer medeoprichter en oud-voorzitter, en tot voor kort bestuurslid van CAANS Montreal. Naast de leden van CAANS Montreal werden ook de oud-leden uitgenodigd.

Peter Lowensteyn met dochters Ilka en Wanda

Ottawa

door Hans Blokpoel

Op 8 juni gaf **Leo Heistek**, die op Radio CHIN in Ontario een Dutch programma verzorgt, een lezing over de kleinkunstenaars Jean Louis Pisuise, Koos Speenhof, Eduard Jacobs en Louis Davids. Verschillende mensen vroegen naar de link naar het radioprogramma *Double Dutch* waarvan Leo Heistek al vele jaren de presentator van is.

Het kan elke zaterdagochtend om 7:00 uur via radiostation CHIN in Ontario of online (www.therenfrews.com/doubledutch) beluisterd worden. In dit programma bespreekt Leo de Nederlandse cabaret- en kleinkunst van toen en nu.

Ook wilden mensen graag video's van Louis Davids zien. Hier is een link naar een drietal video's: https://theaterencyclopedie.nl/wiki/Louis_Davids:_Video.

Op 22 juni werden **de leden van CAANS Ottawa** uitgenodigd door het Chartwell Rockcliffe Retirement Residence, hun tegenwoordige stek, voor een Garden Party op donderdag 22 juni 2023 van 14:00-16:30.

**Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies
2023 MEMBERSHIP**

Please note that membership is from January 1 to December 31

Membership of CAANS is twenty-five dollars (twenty dollars for those who are also member of the local chapter) for which Official Tax Receipts for a tax credit (about 35-50%, depending on province) will be remitted. Local chapters will not remit Official Tax Receipts. CAANS-National is a charitable educational organization and welcomes additional donations.

Membership fees or donations are preferably transmitted via the secure <https://www.canadahelps.org/en/charities/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> website since this can be done via credit card, debit card or PayPal and therefore allows national and international payments without necessitating an account in different countries, and an instantaneous remittance of the tax receipt. To do this, enter this website and click on **Donate Now**. After filling out the forms, reviewing and clicking on **Complete Donation**, click on **Receipt 1** (in red) to download your Official Tax Receipt. You will also receive an instant email with your Tax Receipt.

Please contact our treasurer for step-by-step instructions if needed (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) with "CAANS payment instructions" in the subject line.

For those not feeling at ease paying via the internet, cheques can always be sent to our treasurer.

Address: Mr. Peter Tijssen, Treasurer of CAANS,
76 Winston Circle, Pointe-Claire, QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland, QC H9H 3B6

Our Newsletter and our Journal (CJNS/RCEN) are distributed by email, so please be sure to give your email address below. We will not share this email address with anyone!

Send an email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca when you remit your fees or a donation with:

1. your name
2. mailing address
3. home and any other phone numbers
4. email address
5. your profession (If academic, please specify discipline)

Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises ADHÉSION 2023

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

La cotisation à l'ACAEN est de vingt-cinq dollars (vingt dollars pour des membres d'une section locale). Cette somme est un don charitable aux fins d'impôt et les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt (crédit d'impôt de 35-50% selon les provinces). ACAEN-National est une organisation éducative charitable et encourage des dons supplémentaires.

Les frais d'adhésion ou des dons sont transmises de préférence via le site sécuritaire <https://www.canadahelps.org/fr/organismesdebienfaisance/canadian-association-for-the-advancement-of-netherlandic-stu/> car cela peut être fait par carte de crédit, carte de débit, Interac ou PayPal et permet donc des paiements nationaux et internationaux sans nécessiter un compte dans les différents pays, et une remise instantanée du reçu d'impôt. Pour ce faire, entrez dans le site, et cliquez sur « **Faites un don** ». Après avoir rempli les formulaires et une vérification et en cliquant sur le « **don complet** », cliquez sur **reçu 1** (en rouge) pour télécharger votre reçu d'impôt officiel. Vous recevrez également un courriel instantané avec votre reçu d'impôt.

S'il vous plaît contacter notre trésorier pour les instructions étape-par-étape si nécessaire (peter.tijssen@iaf.inrs.ca) avec des «instructions de paiement d'ACAEN » dans la ligne objet.

Pour ceux qui ne se sentent pas à l'aise de payer via internet, des chèques peuvent toujours être envoyés à notre trésorier.

M. Peter Tijssen , Trésorier de l'ACAEN,
76 cercle Winston , Pointe-Claire , QC H9S 4X6

Inter-access-transit 01201 ; account 0246721 ;
National Bank of Canada, 2800, boulevard St-Charles, Kirkland , QC H9H 3B6

Nous distribuons notre Bulletin et notre Journal (CJNS/RCEN) par email (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse email ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Lorsque vous payez, envoyez un courriel à peter.tijssen@iaf.inrs.ca avec :

1. Nom
2. Adresse pour correspondance
3. Téléphone: (travail), (domicile)
4. Courriel (email)
5. Profession (Les universitaires voudront bien préciser leur discipline)

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures Uni-
versity of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollet@uwindsor.ca

Vice-President

Marianne Verheyen
University of Toronto
School of Continuing Studies
158 St. George Street
Toronto, Ontario M5S 2V8
marianne.verheyen@utoronto.ca

Past President

Michiel Horn, Professor Emeritus of History
and University Historian
York University, Glendon Campus
Toronto, ON M4N 3M6
schuhhorn@sympatico.ca

Secretary

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Treasurer

Peter Tijssen, 76 Winston Circle
Pointe-Claire, QC H9S 4X6
peter.tijssen@iaf.inrs.ca

CJNS/RCEN Interim Editor

Tanja Collet
Languages, Literatures and Cultures Uni-
versity of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
tcollet@uwindsor.ca

CJNS/RCEN Editor Emeritus

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar

Associate Newsletter Editor

Peter Lowensteyn - Layout &
Communications

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Archivist

Maximiliaan van Woudenberg
Professor of English and Communications
Sheridan Institute of Technology
Oakville, ON L6H 2L1
maximiliaan@linkemik.com

Members at Large

Christine Brooks
Conseil scolaire catholique Providence,
Ontario, Canada
quetemythologique@gmail.com

Eric Mielants

Fairfield University,
Connecticut, USA
emielants@fairfield.edu

Margreet De Rooij-Mohle

University of Waterloo,
Ontario, Canada
gderooijmohle@uwaterloo.ca

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary - Mary Eggermont:

memo45@shaw.ca

Montreal - Peter Lowensteyn:

peter@lowensteyn.com

Ottawa - Frank Mourits:

fmourits@gmail.com

Toronto - Marianne Verheyen:

mverheyen@sympatico.ca

CAANS/ACAEN Archives 1971-2013

Kings University

Gerry Segger Heritage Collection

Dr. William Van Arragon

1.780.465.3500. Ext. 8074

Bonita Bjornson, archiviste

1.780.465.8 04.

9125-50 Street

Edmonton, AB., T6B 2H3

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the *Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies* and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de *l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises*, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an email, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Peter Tijssen:

A few of you have not yet paid for this year. The good news is that from now on membership fee is \$25.00 for everyone.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to peter.tijssen@iaf.inrs.ca.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.